

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/4/2017
Identifikačné číslo spisu: 6016200231
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6016200231.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: Ing. R. M., bytom Z., právne zastúpený advokátkou JUDr. Janou Berecovou Titkovou, AK so sídlom v Nitre, Dubová 2, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.02.2016, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/72/2016-60 zo dňa 09.11.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/72/2016-60 zo dňa 9. novembra 2016 p o t v r d z u j e .

Odporkyňa j e p o v i n n á nahradit' navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 76,84 Eur na účet právnej zástupkyne do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.02.2016 podľa § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Uvedeným rozhodnutím odporkyňa podľa § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o vyrovnávací príplatok.

Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania.

Odporkyňa svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že navrhovateľovi bol rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16.11.2009 od XX.XX.XXXX priznaný predčasný starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa jej právneho názoru poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok nemá podľa § 69 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov nárok na starobný dôchodok. Na tom nemení nič skutočnosť, že predčasný starobný dôchodok je po dovŕšení dôchodkového veku starobným dôchodkom. Keďže bol podľa právnych predpisov SR priznaný

predčasný starobný dôchodok a nie starobný dôchodok, navrhovateľ nespĺnil podmienku nároku na vyrovnávací príplatok uvedenú v § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 z. z.

Krajský súd v Banskej Bystrici v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že odporkyňa na základe žiadosti navrhovateľa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 16.11.2009, priznala navrhovateľovi predčasný starobný dôchodok od XX.XX.XXXX vo výške 223,60 Eur mesačne. Súd ďalej zistil, že Česká správa sociálneho zabezpečenia rozhodnutím č. XXX XXX XXX/XXX zo dňa 15.12.2010 priznala navrhovateľovi starobný dôchodok od XX.XX.XXXX vo výške 7 450 Kč a od XX.XX.XXXX vo výške 7 726 Kč mesačne.

Ako ďalej uviedol krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku navrhovateľ dosiahol dôchodkový vek dňa XX.XX.XXXX. Podľa názoru odporkyne navrhovateľovi bol priznaný predčasný starobný dôchodok a tak nemá nárok na vyrovnávací príplatok.

Podľa názoru súdu dovŕšením dôchodkového veku predčasný starobný dôchodok je starobným dôchodkom podľa § 69a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.; v čase rozhodovania navrhovateľ už bol poberateľom starobného dôchodku. Odporkyňa uviedla, že ide o dva druhy dôchodkov, ale podľa názoru súdu sú to stále starobné dôchodky, iný výklad sa prijal pri invalidných dôchodkoch, pri ktorých dovŕšením dôchodkového veku sa invalidné dôchodky považujú za starobné dôchodky, ale svojou podstatou zostávajú invalidnými dôchodkami.

Súd poukázal aj na rozsudky NS SR citované v opravnom prostriedku navrhovateľa a to sp. zn. 9So/200/2011, sp. zn. 9So/203/2011 a sp. zn. 9So/124/2013, podľa ktorého SP je povinná vypočítať starobný dôchodok poistencovi aj podľa zákona č. 461/2003 Z. z. samostatne a priznať mu ho v takej výške, aby súčet jeho starobných dôchodkov z ČR a SR po zohľadnení menového kurzu nebol nižší ako dôchodok poistenca, ktorý počas svojho produktívneho života získal rovnakú dobu poistenia a rovnaké príjmy len u zamestnávateľov, ktorí mali sídlo na území SR.

Súd citoval z rozsudku NS SR sp. zn. 9So/124/2015 (správne má zrejme byť 9So/124/2013) zo dňa 25.02.2015, v ktorom sa uvádza, že odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v čase rozdelenia ČSFR a v čase prijatia Zmluvy o sociálnom zabezpečení platila na území SR i na území ČR jednotná právna úprava - zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, takže v prípade výpočtu dôchodkov a v ich súčte z oboch republík v prvopočiatkoch sa nepredpokladalo, že by došlo k mínusovým rozdielom na strane slovenských občanov s bydliskom na území SR. Výrazná zmena nastala v dôsledku zmien predpisov upravujúcich sociálne zabezpečenie v ČR a sociálne poistenie v SR v neskoršom období. Najvyšší súd ďalej v odôvodnení rozsudku uvádza, že v ďalšom konaní bude úlohou odporkyne o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok a jeho výške znovu rozhodnúť a priznať mu ho v takej výške, aby súčet jeho starobných dôchodkov z ČR a SR po zohľadnení menového kurzu nebol nižší ako dôchodok poistenca, ktorý počas svojho produktívneho života získal rovnakú dobu poistenia a rovnaké príjmy len u zamestnávateľov, ktorí mali sídlo na území SR.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa odvolanie a žiadala, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/72/2016-60 zo dňa 09.11.2016 zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.02.2016 potvrdí.

Uviedla, že inštitút vyrovnávacieho príplatku bol do zákona č. 461/2003 Z. z. zavedený zákonom č. 140/2015 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 01.01.2016, vyrovnávací príplatok je možné priznať poistencovi najskôr odo dňa účinnosti, t. j. najskôr od 01.01.2016. Nárok na vyrovnávací príplatok podľa § 69b zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z. patrí za predpokladu splnenia ostatných podmienok poistencovi, ktorému bol priznaný starobný dôchodok. Uvedené ustanovenie je kogentného charakteru a nemožno ho meniť výkladom. Tomuto kogentnému charakteru zodpovedá aj spôsob určenia sumy vyrovnávacieho príplatku, ktorý je závislý od sumy fiktívneho starobného dôchodku, ktorý sa vypočíta ku dňu nároku na vyrovnávací príplatok rovnako ako starobný dôchodok,

po pripočítaní obdobia dôchodkového poistenia získaného pred rozdelením Českej a Slovenskej federatívnej republiky, ktoré sa považuje za obdobie dôchodkového poistenia získané podľa predpisov Českej republiky.

Právna úprava výpočtu starobného dôchodku podľa predpisov Slovenskej republiky, na rozdiel od právnej úpravy výpočtu starobného dôchodku podľa predpisov Českej republiky, nedovoľuje znížiť sumu starobného dôchodku a z toho istého dôvodu ani sumu fiktívneho starobného dôchodku, za obdobie pred dovŕšením dôchodkového veku tak, ako sa znižuje suma predčasný starobný dôchodku. Právna úprava Slovenskej republiky rozlišuje druhovo starobný dôchodok a predčasný starobný dôchodok a odchyľne upravuje ich sumy. Starobný dôchodok priznaný pred dovŕšením dôchodkového veku podľa predpisov Českej republiky nie je iným druhom dôchodku ako starobný dôchodok priznaný od dovŕšenia dôchodkového veku, je to stále starobný dôchodok, a preto môže poberateľovi tohto dôchodku vzniknúť nárok na vyrovnávací príplatok podľa právnych predpisov Českej republiky.

Opakovane uviedla, že v súlade s § 69b ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z. je zrejme, že nárok na vyrovnávací príplatok môže vzniknúť len poistencom, ktorým bol priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky, pretože ide o dorovnanie k starobnému dôchodku. Nárok na vyrovnávací príplatok preto nemá poistenc, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, keďže ide o dva druhy dôchodku a podľa § 69 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenc, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nemá nárok na starobný dôchodok; na tom nemení nič ani skutočnosť, že podľa § 69a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. predčasný starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku je starobný dôchodok.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/72/2016-60 zo dňa 09.11.2016 ako vecne správny potvrdil.

Uviedol, že postupom odporkyne neodôvodnená nerovnosť medzi predčasnými starobnými dôchodcami (resp. starobnými dôchodcami, ktorým bol pôvodne priznaný predčasný starobný dôchodok), vzniká, ale opačného charakteru ako uvádza odporkyňa.

Pri odporkyňou prezentovanom výklade ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z. bez zohľadnenia súvislostí s princípmi vyplývajúcimi z Ústavy Slovenskej republiky ako základného zákona štátu, je tu práve za súčasnej situácie vytvorená neodôvodnená nerovnosť medzi predčasnými starobnými dôchodcami, ktorým bol priznaný predčasný starobný dôchodok len podľa predpisov Slovenskej republiky a tzv. „federálnymi“ predčasnými dôchodcami, ktorým bol priznaný nárok na predčasný starobný dôchodok tak podľa právnych predpisov Slovenskej republiky za doby dôchodkového zabezpečenia dosiahnuté od 01.01.1993 a zároveň aj podľa právnych predpisov Českej republiky za doby dôchodkového zabezpečenia dosiahnuté do 31.12.1992. Tzv. „federálni“ predčasní starobní dôchodcovia sú na svojich dôchodkových dávkach v porovnaní s predčasnými starobnými dôchodcami, ktorí ku dňu 31.12.1992 mali sídlo zamestnávateľa v SR, pri rovnakých východiskových podmienkach (rovnaká dĺžka dosiahnutých dôb dôchodkového poistenia, rovnaké príjmy a z nich odvodené dane a poistné na verejné poistenie v rovnakej výške) ukrátení a poškodení, keďže ich dôchodkové dávky sú nižšie často aj o niekoľko sto eur.

Pokiaľ teda odporkyňa tvrdí, že navrhovateľ nespĺňa podmienky vzniku nároku na vyrovnávací príplatok podľa § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., mala vyrovnávací príplatok priznať priamo v zmysle čl. 12 a čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Z obsahu súdneho ako i administratívneho spisu súd zistil, že právoplatným rozhodnutím č. XXX XXX

XXXX zo dňa 16.01.2009 bol navrhovateľovi od XX.XX.XXXX priznaný predčasný starobný dôchodok v sume 223,60 Eur mesačne.

Podľa § 69a ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z. predčasný starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku je starobný dôchodok.

Podľa § 69b ods.1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, má nárok na vyrovnávací príplatok, ak získal pred 1. januárom 1993 najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré mu bol po 31.decembri 1992 priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky.

Odporkyňa svoje rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.02.2016 odôvodnila tým, že navrhovateľovi bol rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 16.11.2009 od 01.11.2009 priznaný predčasný starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa jej právneho názoru poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok nemá podľa § 69 zákona č. 461/2003 Z. z. nárok na starobný dôchodok. Na tom nemení nič skutočnosť, že predčasný starobný dôchodok je po dovŕšení dôchodkového veku starobným dôchodkom. Keďže bol podľa právnych predpisov SR priznaný predčasný starobný dôchodok a nie starobný dôchodok, navrhovateľ nespĺnil podmienku nároku na vyrovnávací príplatok uvedenú v § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bolo rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie odporkyne podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. teda, že rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uplatnenými v opravnom prostriedku.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis odporkyne najvyšší súd zistil skutkový stav tak, ako ho popísal krajský súd. Odvolací súd sa preto s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne, a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty v prejednávanej veci, najvyšší súd na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku dodáva:

V predmetnej veci bola predmetom sporu otázka právneho posúdenia nároku navrhovateľa na vyrovnávací príplatok priznávaný odporkyňou starobným dôchodcom v súlade s § 69b ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z., a teda posúdenie otázky, či nárok na vyrovnávací príplatok môže vzniknúť len poistencom, ktorým bol priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky, pretože ide o dorovnanie k starobnému dôchodku, alebo má nárok na vyrovnávací príplatok aj poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok. Či ide o dva rôzne druhy dôchodkov.

Spornou medzi účastníkmi konania je otázka nároku navrhovateľa, ktorý bol poberateľom predčasného starobného dôchodku, na vyrovnávací príplatok podľa § 69b ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. v

znení zákona č. 140/2015 Z. z.

Podľa názoru najvyššieho súdu v súlade s ust. § 69a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. predčasný starobný dôchodok je po dovŕšení dôchodkového veku starobným dôchodkom. Navrhovateľ dosiahol dôchodkový vek dňa XX.XX.XXXX. Navrhovateľ v čase rozhodovania odporkyne bol teda už poberateľom starobného dôchodku. Navrhovateľ sa stal poberateľom starobného dôchodku priamo zo zákona. Navrhovateľ spĺňa podmienky nároku na vyrovnávací príplatok v zmysle ust. § 69b ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z.

Podľa všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 140/2015 Z. z. účelom vyrovnávacieho príplatku je čiastočne eliminovať poistencami negatívne vnímanú skutočnosť, že na základe rozdelenia ČSFR im bol priznaný dôchodok z Českej republiky za obdobie zamestnania pred rozdelením ČSFR a dôchodok zo Slovenskej republiky za obdobia dôchodkového poistenia, resp. zabezpečenia po rozdelení ČSFR, pričom úhrn súm týchto dôchodkov je z dôvodu rozdielných právnych úprav dôchodkového poistenia v jednotlivých štátoch po rozdelení ČSFR nižší, ako by bola suma dôchodku, ak by sa priznal poistencovi výlučne podľa právnych predpisov Slovenskej republiky s prihliadnutím na celú dobu dôchodkového poistenia/zabezpečenia, tak pred, ako aj po rozdelení ČSFR.

Novela zákona č. 461/2003 Z. z. nadviazala na pomerne dlho sa prejavujúcu nespokojnosť tých dôchodcov, ktorí doplatili na rozdelenie Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Zákonodarca tak sledoval odstrániť rozdiely vo vyplácanej výške starobného dôchodku medzi poistencami, ktorým je v dôsledku rozdelenia ČSFR a priznania dôchodkov z Českej republiky za obdobia zamestnania pred rozdelením ČSFR a dôchodkov zo Slovenskej republiky za obdobia dôchodkového poistenia po rozdelení ČSFR vyplácaný nižší dôchodok ako by im bol vyplácaný výlučne podľa právnych predpisov Slovenskej republiky s prihliadnutím na celú dobu dôchodkového poistenia, tak pred ako aj po rozdelení ČSFR.

Novela reaguje aj na právne názory vyjadrené v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, ktoré korigujú negatívne dôsledky rozdelenia federácie v oblasti dôchodkového zabezpečenia ako napr. v rozsudku NS SR sp. zn. 9So/203/2011, podľa ktorého mala odporkyňa v zmysle čl. 46 ods. 1 Nariadenia Rady č. 1408/71 stanoviť výšku dôchodku výlučne na základe dôb poistenia získaných podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a mala tiež povinnosť vypočítať výšku dôchodku podľa pravidiel stanovených v čl. 46 ods. 2 uvedeného nariadenia, a teda vypočítať teoretickú výšku dávky so zohľadnením všetkých dôb poistenia podľa právnych predpisov členských štátov a z toho vypočítať v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom krajského súdu, že v uvedenej právnej veci rozhodnutie odporkyne vychádzalo z neprávneho právneho posúdenia veci.

Námietky odporkyne uvedené v odvolaní neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozsudku krajského súdu. Podľa názoru najvyššieho súdu rozhodnutie odporkyne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu nevyhovел a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

Súd náhradu trov odvolacieho konania posúdil podľa § 250l v spojitosti s § 250k O.s.p., navrhovateľ bol v odvolacom konaní úspešný a preto mu súd priznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za nasledujúce úkony právnej služby: tarifná odmena za jeden úkon právnej služby vo výške 1/13 výpočtového základu podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 68,- Eur za spísanie vyjadrenia k odvolaniu + 8,84 Eur paušál, t. j. celkovo 76,84 Eur.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.